

GEMERTSE GELDSCHIETERS 1685 - 1702

JAN TIMMERS

Banken van lening, waar je tegen een vaste rente geld kunt lenen, zijn instellingen die nog niet zo lang bestaan in de huidige vorm. Mensen en instellingen die geld nodig hadden en dat wilden lenen waren op het platteland aangewezen op particulieren die over voldoende geld beschikten. In de Gemertse schepenprotocollen komen we diverse schuldbekentenissen en dergelijke tegen. Regelmatig leenden minder draagkrachtigen geld bij anderen. Soms voor een paar jaar, soms ook voor veel langer. In een aantal gevallen moesten erfgenamen de schuld overnemen.

Om een duidelijk beeld te krijgen van de omvang en aard van de geldleningen zouden alle schepenprotocollen grondig doorgenomen moeten worden en zover is het nog niet. Dit artikelje gaat dan ook niet over de Gemertse situatie, maar over het feit dat Gemertenaren kennelijk buiten de dorpsgrenzen hun geld hebben uitgezet. In het onlangs verschenen deel van de bewerkingen van de Beek en Donkse schepenprotocollen viel het op dat er tamelijk veel geldleningen voorkwamen, waarbij Gemertenaren betrokken waren als geldschieter. Het gaat om een bewerking van de Beek en Donkse protocollen over de jaren 1685 t/m 1702. In die periode van 17 jaar werden in Beek en Donk 12 leningen aangegaan bij Gemertse personen. Het totale geleende bedrag beliep 5730 gulden. Van die 12 leningen waren er 5 leningen die door het Beek en Donkse dorpsbestuur werden aangegaan, totaal goed voor 3900 gulden. De resterende 7 leningen waren aangegaan door particulieren, die gemiddeld ongeveer 260 gulden leenden. Dat dit behoorlijk grote bedragen zijn blijkt als we het vergelijken met bijvoorbeeld de huur van een huis, die in die periode varieerde van 30 gulden per jaar tot 60 gulden per jaar. Het loon van de schrijver van Beek en Donk bedroeg 90 gulden per jaar. Volledigheidshalve moet nog worden vermeld dat behalve de genoemde leningen er natuurlijk nog veel leningen meer werden

aangegaan. Het betreft dan in het algemeen leningen van personen uit Beek en Donk zelf en af en toe bij personen uit Helmond en Aarle.

geleend door	geleend van	bedrag	datum lening	datum aflossing
Gerrit Dircx	Willem Dircx Egelmeer en Hendrick van Lieshout	200	22-1-1695	26-2-1771
Dorpsbestuur Beek en Donk	Johan van Houtert	2000	28-12-1685	4-1-1687
Dirk Jan Mateusens	Lammert Jans- sen van Duyn	450	7-2-1686	?
Gevert Dircx van den Cruys- sert	Jan Wouters van Houtert	550	15-11-1688	13-2-1696
Dorpsbestuur Beek en Donk	Mathijs Joos- ten	100	21-3-1689	?
Dorpsbestuur Beek en Donk	Mechtel wed. Hendrick Jegers	500	23-5-1689	?
Frederik Ger- rits van den Bleek	Joan Pennincx	30	?	?
Dorpsbestuur Beek en Donk	Heer Peter Jegers	300	3-3-1693	3-4-1702
Jan Peter Royackers	Lambert Jans- sen van Duyn	250	1-4-1693	?
Meghiel Hermans en Goort van Bragt	Willem Dirk Egelmeers en Hendrick van Beers	150	29-6-1693	9-7-1756
Dorpsbestuur Beek en Donk	Jan van Houtert	1000	30-6-1693	?
Jan Pauwels	Johan Pennincx	200	1693	29-1-1761

Bron: Transcriptie en bewerking Oud Rechterlijk archief Beek en Donk, inv. nr. 65 (1685 - 1702), Bert van Kaathoven en Martin Philipsen.